

شاخص های اقتصاد مقاومتی در کلام مقام معظم رهبری

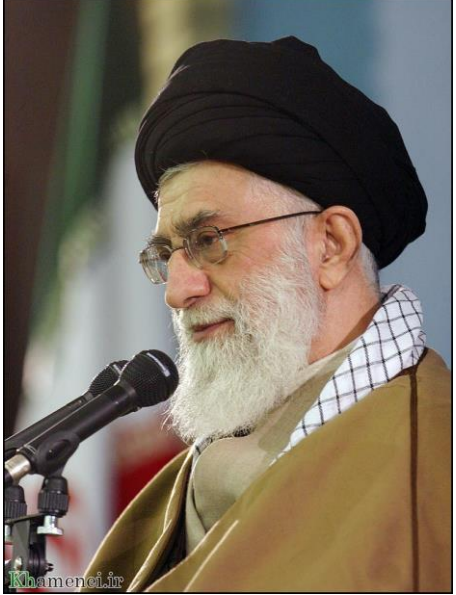

مقدمه

تحریم یکی ازشیوه های های آمریکا برای وارد آوردن فشار اقتصادی به کشورعزیزمان بوده است. در مقابل اتخاذ چنین تصمیمی از سوی دولتهای غربی، مقام معظم رهبری بحث اقتصاد مقاومتی را مطرح و آن را یک روش مهم در تغییر مسیر حرکت اقتصادی کشور عنوان کردند. مهمترین شاخص های اقتصاد مقاومتی در بیانات رهبری عبارتند از: عدالت اجتماعی، استفاده حداکثری از همهٔ ظرفیتها، تقویت فرهنگ کار و تولید، مردمی کردن اقتصاد، کاهش وابستگی به ذخایر نفتی، پرهیز از اسراف، حمایت از تولید ملی، توجه به اقتصاد دانش بنیان، پرهیز از اسراف، مبارزه با فساد و رسیدگی به فقراست.

اقتصاد مقاومتی

اگر می بینیم که رهبری این قدر بر اهمیت اقتصاد مقاومتی و عمل به آن تاکید دارند از آن جهت است که این اقتصاد دارای ریشه‌ای اعتقادی و دینی است؛ در قرآن مجید آیات فراوانی و در روایات معصومین(علیهم السلام) به ابعاد مختلف اقتصاد مقاومتی به طور صریح یا غیر صریح اشاره شده است. حضرت آیت الله خامنه ای نیز در تعریف اقتصاد مقاومتی فرمودند: «اقتصاد مقاومتی به معنای ریاضت اقتصادی نیست به معنای کاملاً معقول تر و عمیق تری دارد که قابل فهم و قابل دفاع است؛ وعلاج هم همین است؛ ما باید بتوانیم اقتصادی را در کشور به وجود آوریم که در مقابل بحرانها و جزر مدهای بین المللی مقاوم باشد.»(۱)

شاخص های اقتصاد مقاومتی:

۱-عدالت اجتماعی

رهبر معظم انقلاب بر عدالت اجتماعی تاکید دارند و ایشان در این خصوص می فرمایند: «از همه‌ی این شاخص ها مهم‌تر، شاخص کلیدی و مهم عدالت اجتماعی است. یعنی ما رونق اقتصادی کشور را بدون تأمین عدالت اجتماعی به‌هیچ‌وجه قبول نداریم و معتقد به آن نیستیم. کشورهایی هستند که شاخص هایشان خیلی خوب است، مطلوب است، رشد اقتصادیشان خیلی بالا است؛ لکن تبعیض، اختلاف طبقاتی، نبود عدالت در آن کشورها محسوس است؛ ما این را به هیچ وجه منطبق با خواست اسلام و اهداف جمهوری اسلامی نمی دانیم. بنابراین یکی از مهم‌ترین شاخصهای ما، شاخص عدالت اجتماعی است. باید طبقات محروم از پیشرفت اقتصادی کشور به معنای واقعی کلمه بهره‌مند بشوند.» (۲)

۲-استفادهٔ حداکثری از همهٔ ظرفیت ها

رهبر انقلاب اسلامی، یکی دیگر از شاخص های اقتصاد مقاومتی را، تکیه بر ظرفیت های داخلی می داندن و در این باره می فرمایند: «این ظرفیت ها شامل ظرفیت های گسترده علمی، انسانی، طبیعی، مالی، جغرافیایی و اقلیمی است که باید برای اجرای سیاستها، بر آنها تکیه شود.» ایشان گفتند: «تکیه بر ظرفیت های داخلی به معنای چشم بستن بر امکانات کشورهای دیگر نیست بلکه نظام اسلامی در کنار انکاء به داشته های داخلی، از امکانات دیگر کشورها نیز استفاده حداکثری خواهد کرد.»(۳)

۳- مردمی نمودن اقتصاد

رهبر انقلاب اسلامی در مورد مردمی کردن اقتصاد می فرمایند: «این اقتصادی که به عنوان اقتصاد مقاومتی مطرح می شود، مردم‌بنیاد است؛ یعنی بر محور دولت نیست و اقتصاد دولتی نیست، اقتصاد مردمی است؛ با اراده‌ی مردم، سرمایه‌ی مردم، حضور مردم تحقق پیدا می کند. اما «دولتی نیست» به این معنا نیست که دولت در قبال آن مسئولیتی ندارد؛ چرا، دولت مسئولیت برنامه‌ریزی، زمینه‌سازی، ظرفیت‌سازی، هدایت و کمک دارد. کار اقتصادی و فعالیت اقتصادی دستِ مردم است، مال مردم است؛ اما دولت – به‌عنوان یک مسئول عمومی – نظارت می کند، هدایت می کند، کمک می کند.»(۴)

۴-مدیریت جهادی

مقام معظم رهبری نیز بر عزم مسئولین برای اجرای شاخص های اقتصاد مقاومتی تاکید دارند و می فرمایند: «اجرای این سیاستها، با حرکت عادی و احیاناً خواب آلوده و بدون حساسیت امکان پذیر نیست و نیازمند برنامه ریزی، حرکت علمی، همت و مدیریت جهادی است.»(۵)

۵-خودکفایی، باحمایت از تولید ملی

امروزه تولید ملی شاخصه مهم معرفی هر ملتی به دنیاست. هر دولتی برای رونق اقتصادی خوب باید از تولید داخلی اش حمایت نماید. رهبر معظم انقلاب در زمینه حمایت از تولید ملی می فرماید: «اگر به توفیق الهی و با اراده و عزم راسخ ملت و با تلاش مسئولان، ما بتوانیم مسئلهٔ تولید داخلی را آن چنان که شایستهٔ آن است، رونق ببخشیم و پیش ببریم، بدون تردید بخش عمده ای از تلاش های دشمن ناکام خواهند ماند. پس بخش مهمی از جهاد اقتصادی، مسئلهٔ تولید ملی است.»(۶)

۶-توجه به اقتصاد دانش بنیان

رهبر معظم انقلاب در اجتماع مردم درحرم رضوی درباره این مسئله می فرمایند:«گفتیم اقتصادمقاومتی، اقتصاد دانش‌بنیان است یعنی از پیشرفتهای علمی استفاده می کند، به پیشرفتهای علمی تکیه می کند، اقتصاد را بر محور علم قرار می دهد؛ اما معنای آن این نیست که این اقتصاد منحصر به دانشمندان است و فقط دانشمندان می توانند نقش ایفا کنند در اقتصاد مقاومتی؛ نخیر، تجربه‌ها و مهارت‌ها – تجربه‌های صاحبان صنعت، تجربه‌ها و مهارتهای کارگرانی که دارای تجربه و مهارتند – می تواند اثر بگذارد و می تواند در این اقتصاد نقش ایفا کند. اینکه گفته می شود دانش‌محور، معنای آن این نیست که عناصر با تجربه‌ی صنعتگر یا کشاورز که در طول سالهای متمادی کارهای بزرگی را بر اساس تجربه انجام داده‌اند، اینها نقش ایفا نکنند؛ نخیر، نقش بسیار مهمی هم به عهده‌ی اینها است.»(۷)

۷-کاهش وابستگی به نفت

کاهش وابستگی به نفت یکی دیگر از شاخص های اقتصاد مقاومتی است.رهبری در این مورد می فرمایند:« اگر تلاش بر این باشد که فعالیت های اقتصادی درآمدزای دیگری جایگزین نفت شود، بزرگ ترین حرکت مهم در زمینهٔ اقتصاد انجام شده است. صنایع دانش بنیان می تواند خلأ ناشی از نفت را تا میزان زیادی پر کند.» (۸)

۸-اصلاح الگوی مصرف و پرهیز از اسراف

رهبر انقلاب اسلامی، از اصلاح الگوی مصرف به عنوان شاخص دیگری از شاخص های اقتصاد مقاومتی نام بردند و خاطرنشان کردند: «خطاب اصلی من در این موضوع متوجه مسئولان است که باید در درجه اول در حوزه مأموریتی خود، از اسراف و ریخت و پاش به طور جدی پرهیز و در درجه بعد، این موضوع را در زندگی های شخصی خود رعایت کنند.» حضرت آیت ... خامنه ای با تأکید بر اینکه پایبندی مسئولان به پرهیز از ریخت و پاش، موجب تسری این روحیه به جامعه خواهد شد، افزودند: «منظور از اصلاح الگوی مصرف، سخت گیری و زندگی ریاضتی نیست بلکه هدف، مصرف براساس الگویی عاقلانه، مدبرانه، صحیح و اسلامی است.»(۹)

۹-مبارزه با فساد اقتصادی

رهبر انقلاب اسلامی بارها و بارها در سخنرانی های خویش مسئله فسادستیزی را چه در حیطه اقتصادی و تجاری و چه در حیطه حکومتی و اداری به مسؤولین و مردم گوش زد کرده اند در این زمینه ایشان می فرمایند: «لازمه فعالیت سالم و پرتحرک اقتصادی، امنیت است و لازمه امنیت اقتصادی نیز، برخورد با مفسدان اقتصادی و افرادی است که قانون را دور می زنند.» حضرت آیت ... خامنه ای شفاف سازی را شرط اصلی مقابله با فساد اقتصادی دانستند و افزودند: «باید فضای رقابتی و با ثبات اقتصادی بوجود آید زیرا در چنین فضای سالمی، فعال اقتصادی احساس امنیت خواهد کرد ضمن اینکه در چنین شرایطی، کسب ثروت با ابتکار و پشتکار، مباح و مورد تأیید نظام است.» ایشان با اشاره به اعلام آمادگی سه قوه برای مقابله با فساد اقتصادی، تأکید کردند: «در این موضوع، گفتن صرف کافی نیست و همه مسئولان اجرایی، قضایی و قوه مقننه در این خصوص مسئول هستند.»(۱۰)

ایشان در جایی دیگر می فرمایند: «بدترین فسادها در جامعه این است که کسانی دچار فساد مالی و اقتصادی شوند و از بیت المالِ مردم برای منافع شخصی و پُرکردن جیب خود تغذیه کنند.»(۱۱)

اکنون نیز زمان زیادی از مطرح شدن بحث «حقوق‌های نجومی» در جامعه نمی‌گذرد که رهبر معظم انقلاب اسلامی نسبت به این مسئله موضع‌گیری کرده و ضمن «نامشروع و گناه» دانستن این برداشت‌ها، از آن به عنوان «خیانت به آرمانهای انقلاب اسلامی» تعبیر کرده و خواستار عزل و برکناری افراد متخلف شدند.»(۱۲)

۱۰-رفاه مردم، به ویژه طبقات ضعیف

اقتصاد مقاومتی و همچنین شاخص های این اقتصاد که رهبر انقلاب این چند سال برآن تاکید دارند در واقع کلید حل مشکلات اقتصادی کشور است و در سایه ی اجرای این شاخص ها است که وضعیت معیشتی مردم بهبود خواهدیافت و رفاه عمومی در جامعه مشاهده می شود. حضرت آیت الله خامنه ای می فرمایند: «اقتصاد مقاومتی برعکس این شبهات، به رفاه و بهبود زندگی عموم مردم و به ویژه طبقات ضعیف منجر خواهد شد.»(۱۳)

نتیجه

سیاست اقتصاد مقاومتی است که رهبر انقلاب اسلامی آن را مطرح می نمایند، برنامه ای که از حیث نظری و عملی تأمین‌کنندهٔ رشد و بالندگی جامعه است. در شرایط کنونی کشور اجرای دقیق شاخص های اقتصاد مقامتی رهبر انقلاب کشورمان را در شرایط کنونی از بسیاری از چالش های اقتصادی نجات خواهد داد.

منابع

- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار هیات دولت در۱۳۹۲/۶/۶
- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با مسئولان و فعالان اقتصادی در ۱۳۹۲/۱۲/۲۰
- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با مسئولان و فعالان اقتصادی ۱۳۹۲/۱۲/۲۰
- بیانات مقام معظم رهبری در اجتماع مردم درحرم رضوی در ۱۳۹۳/۱/۱
- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با مسئولان و فعالان اقتصادی در۱۳۹۲/۱۲/۲۰
- بیانات مقام معظم رهبری در اجتماع مردم درحرم رضوی در ۱۳۹۳/۱/۱
- بیانات مقام معظم رهبری در اجتماع مردم درحرم رضوی در ۱۳۹۳/۱/۱
- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با کارگزاران در ۱۳۹۱/۵/۳
- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با مسئولان و فعالان اقتصادی در۱۳۹۲/۱۲/۲۰
- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با مسئولان و فعالان اقتصادی در ۱۳۹۲/۱۲/۲۰
- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از مسئولان وزارت آموزش و پرورش در ۱۳۸۱/۴/۲۶
- بیانات مقام معظم رهبری در اجتماع نمازگزاران در روز عید فطر در ۱۳۹۵/۴/۱۶
- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با مسئولان و فعالان اقتصادی در ۱۳۹۲/۱۲/۲۰